

Cuba

Een eiland met
parelwitte
Caribische
stranden. Voedsel-
loketten waar rum
wordt geserveerd
en een bevolking
geobsedeerd door
salsa. Langs
wegen vol
pruttelende
museumstukken
spreekt op
billboards de
leider nog steeds
het land toe.
Welkom in de
tropische variant
van een
socialistische
republiek.

TEKST ANNETTE SPAAN

FOTO'S: ANNETTE SPAAN EN BELLEDESIGN

Communisme met kleur

Het voelt alsof ik in een vervallen decor van een Amerikaanse zwart-wit film sta, waar felgekleurde Cadillacs, Fords en Chevrolets doorheen sjezen. Op een bioscoop knipperen overgebleven letters van filmtitels. Verf bladdert van betonnen muren van Miami-achtige gebouwen. Ik ben in Havana, hoofdstad van het land dat is getekend door de revolutie van Che Guevara en Fidel Castro. Even later loop ik door brede lanen met koloniale huizen en grote tuinen. Stigig proberen de villa's die zuchten onder de verwaarlozing hun rug recht te houden, onderwijl snakkend naar hun rijke verleden.

Oude grandeur

Voor drie cent neem ik de bus. Door de stoffige ramen zie ik Havana Vieja naderen, het grootste koloniale stadshart in Latijns-Amerika. Het is de oudste wijk van Havana. Eenmaal uitgestapt, passeer ik voedselloketten waar Cubanen rijendik verveeld staan te wachten. Restaurants zijn sober ingericht, etalages zijn leeg. Nieuwsgierig gluur ik even bij een klein fabriekje naar binnen. De machines die piepend hun werk doen, hadden al lang naar het bejaardentehuis ontmoeten. Dan kom ik op het Plaza Vieja. Ik zie imposante koloniale gebouwen met Andalusische bogen strak in de verf staan. Stijlvolle restaurants met gezellige terrassen, palmen en de muziek van een salsaband geven alles een exotische zweem. Hier komt, dankzij een bijdrage van de UNESCO, de oude Cubaanse grandeur weer tot leven. Gretig snuffel ik op het Plaza de Armas tussen tweedehandsboeken over Fidel Castro, Che Guevara en de revolutie. Zelfs tijdschriften uit de jaren vijftig zijn hier te vinden. Dan wordt het hoog tijd voor een mojito.

Vergeelde geschiedenis

Verdiept in een boek over Fidel toast ik in het drukke 'Bodeguita del Medio' op voormalig stamgast Ernest Hemingway. De zeewind lokt mij weer naar buiten, →

In de straten van Havana is het soms alsof je in een flimdecor loopt

voor een heerlijke wandeling over de beroemde Malecón, de kilometerslange zeepromenade, waar een spectaculaire zonsondergang de Cubaanse nacht inleidt.

Nieuwsgierig naar de geschiedenis van Cuba zet ik koers richting het 'Museum van de revolutie'. Eenmaal binnen verbaas ik mij over de vergeelde knipsels en plaksel aan de muur, met propaganda in getypte onderschriften. Daarna duik ik Centro Havana in, de tweede belangrijkste wijk van de stad met een mooie mix van gebouwen uit verschillende tijden in diverse bouwstijlen. Hoog op de trappen van het Capitolio kijk ik uit over Havana, met een intens geluksgevoel. Als ik besluit terug te keren naar mijn hotel wenk ik een knalroze Chevy. Het voertuig ziet eruit alsof het ternauwernood een oorlog heeft overleefd. De radio heeft geen knoppen meer, de zijspiegels zijn gebarsten, in de leren bekleding lijkt een tijger zijn nagels te hebben gezet en de deurgrepen zijn afgebroken. Mijn chauffeur rijdt krankzinnig. Ik ben opgelucht als de automobiel met een schok voor mijn hotel tot stilstand komt.

Oranje aarde en tabaksplanten

Na drie dagen Havana ben ik onderweg naar de vallei van Viñales, in de provincie Pinar del Rio. Dé tabaksregio van Cuba. In het gelijknamige dorp Viñales hangen de Cubanen relaxed in hun schommelstoelen op de veranda. Mijn hart maakt een sprongetje als ik een blik werp in de aangrenzende vallei. Tussen oranje aarde met felgroene tabaksplanten en hoge palmbomen staan begroeide kalksteenrotsen, mogotes, als bulten in het landschap. Houten huisjes met daken van gedroogde palmbladeren dommelen in de zon. Ik struin een beetje door de tabaksplantages als een Cubaanse naar mij toekomt. 'Sigars? You quieres sigars?' Verwachtingsvol kijkt ze me aan. Ik volg de vrouw naar haar huis, waar een groepje biggetjes bij ons aanhaakt. Binnen worden verschillende tabaksbladeren en sigaren op tafel gegoooid. Ze houdt er één onder haar neus en moedigt mij aan hetzelfde te doen. 'Muy bueno, very good'. Ik rook niet, maar vertrek met twee pakken sigaren. In de middag huur ik een scooter voor een zeer belangrijke missie: relaxen op een tropisch strand. Het voelt alsof ik zweef als ik langs de eindeloze velden en door de dorpen rijd. Dan ligt een strook diepblauw water aan mijn voeten, fonkelend in de zon. Palmbomen wiegen heen en weer. Ik parkeer mijn scooter en sta binnen één minuut in bikini. Een harde plons en een intense vreugdekreet later zwem ik in zee.

Revolutie

'Op het moment waarop het nodig zou zijn, zou ik bereid zijn om mijn leven te geven voor de bevrijding van welk land van Latijns-Amerika dan ook. Zonder iets van iemand te vragen, zonder iets te eisen en zonder iemand uit te buiten.'

Che Guevara's indringende woorden staan op het aan hem opgedragen monument in de stad Santa Clara. Ernaast de tekst van de afscheidsbrief die hij aan Fidel schreef, omdat hij de revolutie buiten Cuba wilde voortzetten. Ik staar naar het beeld van Che Guevara dat hoog over de stad uitkijkt, waar ik net een paar uur geleden ben aangekomen. Vanbinnen word ik stil. Vlakbij het monument bevindt zich het mausoleum. Ik ga naar binnen en kom in een donkere ruimte verlicht door een wakende vlam. Kleine spotjes zijn gericht op stenen met namen van revolutiehelden. Een grote steen staat in het midden, die van Che. Daarna bezoek ik het aangrenzende museum over zijn leven. Ik ben onder de indruk van het idealisme en de moed waarmee hij de strijd aanging tegen de onrechtvaardigheid. →

Met een sigaar in haar mond en een pittige attitude, verzacht door een vleugje dementie, werpt ze Che hartstochtelijk een kus toe

Stig
proberen
de villa's
die
zuchten
onder
de
verwaar-
lozing
hun rug
recht te
houden,
onderwijl
snakkend
naar
hun rijke
verleden

Kus voor Che

Trinidad staat nu bovenaan mijn lijstje. Dit stadje in midden-Cuba ademt nog helemaal de geest van het Spanje uit de zestiende eeuw. Typierend zijn de vrolijk gekleurde huizen met smeedwerk raampartijen in straten met grote keien. Trinidad lijkt te dansen. Salsa knalt uit grote boxen en overal zie ik heupen bewegen. Op een binnenplaatsje staat een salsaband te spelen. Op de trappen van muziekhuis Casa de la Música raak ik in gesprek met Walter. Hij komt uit Duitsland en heeft zijn studie onderbroken om door Latijns-Amerika te kunnen reizen. De volgende dag wandelen we samen het stadje uit op zoek naar watervallen. We passeren suikerrietvelden, bananenbomen en palmen. Bij een oude villa worden we binnengevraagd en krijgen we een uitgebreide rondleiding door een bejaarde Cubaanse. Met een smeulende sigaar in haar mond en een pittige attitude, verzacht door een vleugje dementie, toont ze haar slaapkamer, waar een foto van Che boven haar bed hangt. Hartstochtelijk werpt ze hem een kus toe.

In het tropische bos kunnen we de watervallen nergens vinden, tot we plotseling water horen stromen. Daar zijn ze! Snel lopen we verder. Het eerste wat we zien is een Cubaan die rokend voor een klein hutje zit en rum en cola verkoopt. De Cubanen weten de toeristen ook overal te vinden. Even later zwemmen we naast het hutje onder een waterval tussen de vissen, in kraakhelder water. Wat een geweldige ervaring. Naar Trinidad keren we terug in Cubaanse stijl. Enthousiast springen we in de laadbak van een truck. Hij rijdt weg en onmiddellijk vallen we achterover. Schuddend en trillend rijden we door diepe kuilen, terwijl we de rand van de laadbak angstvallig vasthouden. We gieren van het lachen. Bij aankomst zijn onze handen vet en ruiken goor. We zien eruit alsof we uren door de modder hebben gerold.

Salsa en Santería

Na het afscheid van Walter met veel cocktails, bezoek ik de tweede stad van het eiland, Santiago de Cuba. Gelegen aan de Caribische zee en met Jamaica als buurman zit het hier met de exotische sfeer helemaal goed. De stad is dan ook veel minder Amerikaans dan Havana. Er is een geweldig nachtleven en de muziek is van grote klasse. Even overweeg ik salsalessen te nemen, maar als ik de Cubanen in actie zie, vrees ik dat mijn Hollandse heupen het niet gaan redden. Gelukkig overnacht ik bij een Cubaanse familie in een Casa Particular, die mij geen seconde zonder salsamuziek laat zitten. Of ik nou ontbijt, even op mijn balkon over de stad uitkijk, of geniet van hun Cubaanse kookkunsten, de salsa swingt altijd door het huis. Ze zorgen voor mij alsof ik deel van de familie ben. Soms wordt het mij in Santiago de Cuba iets te exotisch. Zoals op de avond dat er 'een feestje' voor me wordt georganiseerd. Onder luid tromgeroffel wordt een geitje de trap afgedragen, dat te midden van de feestgangers ritueel wordt geslacht. Mijn Afro-Cubaanse familie had mij wel even mogen vertellen wat zij als aanhangers van het op Cuba veelvoorkomende Santería geloof verstaan onder een leuke avond.

Van mijn laatste zonnestrallen geniet ik in de omgeving van Baracoa, niet ver van Santiago de Cuba. Dit deel van het eiland is een absoluut Shangri-La. Hoge bergen bedekt met palmbomen, prachtige stranden en overal tropisch fruit. Op het strand probeert een Cubaan me een kokosnoot te verkopen. Met een groot hakmes splijt hij hem in tweeën. 'What more do you want for lunch?' vraagt hij uitnodigend. Even later keert hij terug met de gevraagde sinaasappelen en mango's. Vers geplukt. Terwijl ik geniet van de vitaminen, staar ik naar de zee. Ik denk aan de Indianen die op dit eiland door de Spanjaarden zijn vermoord, de import van Afrikaanse slaven, de verovering door de Amerikanen en de revolutie van Fidel. Wat heeft de toekomst voor Cuba nog in petto?

SABER MÁS CUBA

MINIWIKI

Cuba is het grootste eiland van de Grote Antillen in het Caribische gebied en telt meer dan 11 miljoen inwoners. Ook het eiland Isla de la Juventud hoort bij Cuba. In totaal heeft het land ongeveer vier maal de oppervlakte van Nederland. Na de revolutie is Cuba in 1959 een socialistische republiek geworden, die momenteel niet meer door Fidel Castro, maar door zijn broer Raúl Castro wordt geleid. De voertaal is Spaans.

HOTELS

Hotel Inglaterra in Havana Centro: www.hotelinglaterracuba.com
Hotel Florida in Havana Vieja: www.hotelfloridacuba.com

GELD IN CUBA

De *peso nacional* is een munt voor de Cubaanse bevolking waarin salarissen worden uitbetaald. De Cubaan betaalt in *peso nacional*, de toerist in *peso convertible*. Eén *peso convertible* is gelijk aan 24 *peso nacional*. Let op dat je bij wisselgeld geen *peso nacional* krijgt!

REIZEN NAAR CUBA

- Airberlin vliegt sinds kort op Cuba. Zie www.airberlin.com

- Om naar Cuba te mogen reizen zijn een visum en een retourticket noodzakelijk.
- Stel een bezoek samen aan de tropische stranden, de swingende koloniale steden en het platteland met behulp van de reisspecialisten van Cuba online. (www.cubaonline.nl)

CASAS PARTICULARES

Dé manier om het Cubaanse leven te ervaren, is overnachten bij een Cubaanse familie. Een verblijf in een vaak prachtig oud huis ingericht met meubels uit de jaren vijftig is al een feest op zich. Salsalesen door de zoon des huizes, 'uit eten' in de achtertuin, het kan allemaal. De kosten zijn ongeveer 25 euro per nacht. Ook is het mogelijk een appartement of een studio te huren. Kijk op www.casaparticularcuba.org voor meer informatie.

TROPISCHE STRANDEN

Cuba staat bekend om prachtige witgouden stranden en diepblauw zeewater met een gemiddelde temperatuur van 25 graden. Duiken is populair op het eiland, dat één van de grootste en mooiste koraalriffen ter wereld heeft. Esmeralda Beach, Cayo Coco Beach en Santa Lucia Beach zijn goede locaties, maar er zijn nog vele

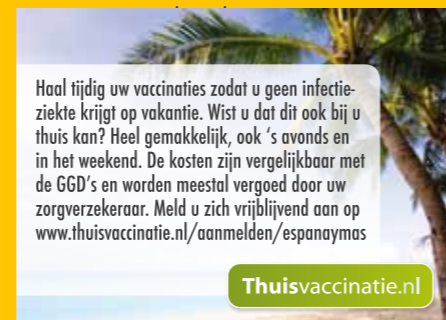
andere mooie plekken. Varadero is in het Caribische gebied één van de grootste en bekendste kustplaatsen.

MÚSICA

In Havana en Trinidad is het Casa de la Música populair voor het luisteren naar en dansen van salsa. Hier spelen verschillende salsabands van grote kwaliteit. In Havana is er een in Centro Havana en in Miramar. In bijna elke stad is een Casa de la Trova (huis van de troubadour), een muziekhuis waar je kunt dansen en muziek luisteren. Die van Santiago de Cuba wordt beschouwd als één van de beste.

INFORMATIE

www.cuba-junky.com
www.cuba.startkabel.nl
www.cuba.web-log.nl

Thuisvaccinatie.nl

Más Español

Oefen je
Spaans
met deze
samenvatting

Comunismo a todo color

Una isla dotada de playas caribeñas de blancas arenas. Centros de abastecimiento de alimentos donde se sirve ron y una población cautivada por la salsa. Desde las vallas publicitarias situadas a lo largo de las carreteras por donde circulan con sonido ronco auténticas piezas de museo, el líder sigue dirigiéndose al pueblo. Bienvenido a la variante tropical de una república socialista.

Me siento como en el ruinoso decorado de una película americana en blanco y negro, por el que desfilan Cadillacs, Fords y Chevrolets de vivos colores. En la cartelera de un cine parpadean letras sueltas abandonadas a su suerte. La pintura se despegaba del cemento de las paredes de edificios que recuerdan Miami. Estoy en La Habana, capital de un país marcado por la revolución de Che Guevara y Fidel Castro. Poco después deambulo por las amplias avenidas flanqueadas por casas de estilo colonial y vastos jardines. Con dignidad intentan no sucumbir bajo el peso del abandono, suspirando por el esplendor de antaño.

Antigua gloria

Por tres céntimos me subo al autobús. A través de los cristales polvorientos vislumbro La Habana Vieja, el núcleo urbano colonial más grande de América Latina. Se trata del barrio más antiguo de La Habana. Después de bajarme paso por delante del centro de abastecimiento de alimentos donde los cubanos esperan aburridos en diferentes colas. Los restaurantes están sobriamente decorados, los escaparates están vacíos. Al cabo de tres días me dirijo al valle de Viñales, la región tabacalera de Cuba. En el pueblo homónimo los cubanos se balancean en sus mecedoras en los porches. Durante mi paseo por las plantaciones se me acerca una mujer cubana: 'Sigars? You quieres sigars?' Me dirige una mirada expectante. La sigo hasta su casa, donde se nos une un grupo de cerditos. En el interior de la casa coloca sobre la mesa diferentes puros y hojas de tabaco. Sostiene un puro debajo de la nariz y me insta a seguir su ejemplo. 'Muy bueno, very good'. No fumo, pero salgo con dos paquetes bajo el brazo.

En Baracoa

Los últimos rayos de sol los disfruto en los alrededores de Baracoa, no muy lejos de Santiago de Cuba. Esta parte de la isla es, sin lugar a dudas, una auténtica Shangri-La. Altas montañas cubiertas de palmeras, magníficas playas y, por todos lados, fruta tropical. En la playa un cubano me intenta vender un coco. Con un impresionante machete lo parte en dos. 'What more do you want for lunch?' pregunta. Instantes después regresa con las naranjas y mangos que le pedí. Recién recogidos. Mientras voy saboreando la fruta, contemplo el mar. Pienso en los indios asesinados en esta isla por los españoles, la importación de esclavos africanos, la conquista por Estados Unidos y la revolución de Fidel. ¿Qué más le depara el futuro a Cuba? ■